

**VARBERGS
KOMMUN**

Rutin vid beställning av specialkost, konsistensanpassning och andra anpassningar

Gäller för vård och omsorg på särskilt boende och i ordinärt boende i egen regi och i privat regi samt på korttidsboende.

**Policy
Program
Riktlinje
Strategi
» Anvisning
Handlingsplan**

Beslutad av	Beslutsdatum och paragrafnummer	Diarienummer	Dokumentansvarig avdelning
--------------------	--	---------------------	-----------------------------------

Innehåll

Denna rutin gäller för	3
Konsistensanpassad mat.....	3
Specialkost vid sjukdom, allergi och överkänslighet.....	4
Övrig kost	4
Kostintyg och anvisning digitala matinköp	4

Denna rutin gäller för

Legitimerad personal, omsorgspersonal och enhetschef i egen regi och privat regi.

Rutinen omfattar omsorgstagare på särskilt boende, på korttidsboende och personer som bor i ordinärt boende som har bistånd för inköp av dagligvaror och kylda färdigrätter.

Konsistensanpassad mat

Konsistensanpassning av mat kan behövas vid tugg- och sväljsvårigheter till följd av exempelvis stroke, parkinson, demenssjukdom eller dålig tandstatus. Vid misstanke om tugg- och sväljsvårigheter bör logoped kontaktas för utredning av sväljfunktion och ställningstagande till lämplig konsistens. Är individen inskriven i kommunal hälso- och sjukvård ansvarar sjuksköterska för att initiera dessa vårdkontakter.

Det finns sex olika konsistenser för kost. Den anpassade kosten ska så långt det är möjligt likna ordinarie kost. Behandling med konsistensanpassad mat omfattar alla dygnets måltider.

Typ av konsistens	Tillvägagångssätt
Grov paté	Sjuksköterska inhämtar kostordination från läkare/dietist/logoped efter sväljbedömning/dysfagi-utredning och fastställd diagnos, dokumenterar och informerar den omsorgsenhet som beställer mat till individen. Omsorgsenheten dokumenterar information om maten i genomförandeplan och beställer mat enligt information.
Timbal (Gelékost)	Sjuksköterska kan samråda med läkare/dietist/logoped om konsistensanpassning utan sväljbedömning/dysfagi-utredning till individ där det bedöms att utredning inte är möjlig. Vid förändring i tugg- och sväljförmåga kontaktar omsorgspersonal sjuksköterska för bedömning och eventuellt vidare utredning. Byte av kost görs efter informationsöverföring från sjuksköterska. Detta dokumenteras då i genomförandeplan.
Flytande	Om individen inte är inskriven i kommunal hälso- och sjukvård ska omsorgsenheten inskaffa information via individen och dennes vårdcentral. <ul style="list-style-type: none"> • Beställning till ordinärt boende sker enligt <i>anvisning digitala matinköp</i>. Om individen inte vill beställa det som ordinerats hjälper omsorgspersonal individen i kontakt med sjuksköterska för uppföljning av kosten.
Tjockflytande	<ul style="list-style-type: none"> • Beställning till särskilt boende sker med speciell beställningsblankett där omsorgspersonal ska kryssa i att informationen om kosten är inhämtad från sjuksköterska.
	Enhetschef för omsorgspersonal säkerställer kompetens för hantering av dygnets alla måltider genom att kontakta kommunens dietist.

Specialkost vid sjukdom, allergi och överkänslighet

Specialkost vid sjukdom, allergi och överkänslighet kan vara glutenfri mat, mat vid allergi eller överkänslighet, till exempel mot mjölk eller fisk samt fettreducerad kost, dialyskost och proteinreducerad kost. Regelbunden uppföljning bör genomföras då behovet av specialkost kan ändras.

Typ av specialkost	Tillvägagångssätt
Glutenfri mat	<p>Sjuksköterska inhämtar kostordination från läkare/dietist/logoped, om sådan finns, dokumenterar och informerar den omsorgsenhet som beställer mat till individen. Omsorgsenheten dokumenterar information om maten i genomförandeplan och beställer mat enligt information.</p> <p>Om ovanstående inte är möjligt ska individen ändå ha möjlighet att beställa dessa specialkost.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beställning till ordinärt boende sker enligt anvisning digitala matinköp. • Beställning till särskilt boende sker med speciell beställningsblankett där omsorgspersonal ska kryssa i att informationen om kosten är inhämtad från sjuksköterska, eller inte.
Mat vid allergi eller överkänslighet, till exempel mot mjölk eller fisk.	
Fettreducerad kost	
Dialyskost	
Proteinreducerad kost	

Övrig kost

Vid behov av övrig kost som till exempel vegetarisk mat eller mat anpassad utifrån religion eller etnicitet kontakta ansvarigt kök.

Kostintyg och anvisning digitala matinköp

[Kostintyg specialkost vid allergi på särskilt boende.docx](#)

[Kostintyg specialkost vid medicinsk behandling på särskilt boende.docx](#)

[Anvisning digitala matinköp](#)